

Temat pieczy zastępczej, a w zasadzie środków finansowych jaki generuje realizacja tego zadania wzbudza ogromne niezadowolenie w środowisku samorządowym. Praktycznie w każdym tygodniu od momentu pojawienia się tego aktu prawnego publikujemy apele różnych środowisk samorządowych w przedmiotowym temacie. Także i dzisiaj przytaczamy Państwu kolejne stanowiska w tej kwestii, tym razem są to apele Konwnetu Powiatów Województwa Lubelskiego, Łódzkiego i Małopolskiego.

Treści stanowisk poniżej.

"Stanowisko Konwentu Powiatów Województwa Łódzkiego i Konwentu Powiatów Województwa Lubelskiego w sprawie: dokonania zmian w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. / Lublin, dnia 26 października 2011 r.

W dniu 9 czerwca 2011 roku Sejm RP uchwalił ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011 Nr 149, poz.887), której głównym założeniem jest zorganizowanie skutecznej pomocy dla rodzin przeżywających trudności w opiece nad dziećmi i wychowaniu dzieci poprzez system wsparcia na poziomie gminy (asystenci rodzinni, rodziny wspierające, placówki opiekuńczo – wychowawcze wsparcia dziennego), na poziomie powiatu (organizator pieczy zastępczej, koordynatorzy, rodziny zastępcze, całodobowe placówki opiekuńczo – wychowawcze) oraz na poziomie samorządu wojewódzkiego (ośrodki adopcyjne, interwencyjne ośrodki preadopcyjne, regionalne placówki opiekuńczo- terapeutyczne).

Konwent Powiatów Województwa Łódzkiego i Konwent Powiatów Województwa Lubelskiego zwraca się z prośbą o podjęcie działań prawnych, aby dokonać zmian w ustawie, które przyczynią się do poprawy jakości opieki poprzez doprecyzowanie niektórych zapisów prawnych oraz podjęcie zdecydowanych działań mających na celu zwiększenie nakładów z budżetu państwa przeznaczonych na realizację zadań wynikających z w/w ustawy.

Uzasadnienie:

Ustawę uchwalono, lecz nie przyznano samorządom narzędzi finansowych do spełnienia wszystkich założeń nowej ustawy. Powierzenie kolejnych zadań samorządom bez zabezpieczenia środków finansowych jest pogwałceniem art. 167 Konstytucji RP, który mówi, że „Jednostkom samorządu terytorialnego zapewnia się udział w dochodach publicznych odpowiednio do przypadających im zadań”.

Realizacja zapisów ustawowych wymagać będzie zorganizowania przez dany powiat dodatkowych etatów, wzrastają wydatki na świadczenia dla rodzin zastępczych. Wobec czego realizacja zapisów ustawowych w powiatach nie będzie możliwa bez zaangażowania dodatkowych środków finansowych.

Szereg zapisów nowej ustawy budzi wiele kontrowersji, zapisy są mało precyzyjne, każdy może je inaczej interpretować. Sytuacja taka może wywołać ogólne zamieszanie w skali kraju. Chociażby organizator pieczy zastępczej – wymienia się nową strukturę, przypisuje się zadania, a nie określa się dokładnie – kto to jest ten organizator? Czy w skład organizatora pieczy zastępczej powinni wchodzić specjaliści tacy jak pedagog, psycholog , prawnik a może jeszcze neurolog, psychiatra itd.

Ustawa traktuje dzieci przedmiotowo, co związane jest z możliwością oddania dziecka będącego w rodzinie zawodowej na okres 30 dni pod opiekę rodziny pomocowej na tzw. „czasowe niesprawowanie opieki”. Wprowadzony mechanizm rodziny pomocowej nie jest zgodny z podstawowymi założeniami

rodzinnej pieczy zastępczej. Dziecko po raz kolejny zmuszone jest do zmiany środowiska.

Ustawa nie określa precyzyjnie, od kiedy należy przyznawać pomoc finansową rodzinom zastępczym? Istnieje niejasność pomiędzy zapisem, który mówi, że umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej następuje na podstawie orzeczenia sądu po uprawomocnieniu, a zapisem art. 87 ust. 1, który mówi, że świadczenia przyznaje się od dnia faktycznego umieszczenia dziecka.

W art. 83 wymienione świadczenia nie są określone kwotowo. Ten fakt spowoduje wyraźne zarysowywanie się różnic finansowania rodzin zastępczych w powiatach posiadających „bogate budżety” a powiatach obsługujących „trudne budżety”. Dla przykładu w Warszawie dofinansowanie do wypoczynku może wynieść 2000 zł, w powiecie mniej zasobnym 200 zł. To samo dotyczy pozostałych świadczeń. Wywoła to sprzeciw w środowiskach rodzin funkcjonujących na terenach powiatów mniej zasobnych w środki finansowe.

Ustawa nierówno traktuje dzieci do 7 roku życia, które mają aktualnie wyższe świadczenia (988,20 zł rodzina spokrewniona, 1157,90 rodzina niespokrewniona) i wg. nowej ustawy mają je otrzymywać w takiej wysokości do 18 roku życia, a małe dziecko umieszczone w pieczy po 1 stycznia 2012 roku będzie otrzymywało znacznie niższe świadczenie tj. 660 zł rodzina spokrewniona, 1000 zł rodzina niezawodowa).

Również art. 240. ustawy dyskryminuje osoby usamodzielniane dotychczas gdyż zgodnie z tym art. do pomocy dla osób usamodzielnianych przyznanej przed dniem wejścia w życie ustawy, stosuje się przepisy dotychczasowe. Osoby usamodzielniane opuszczające rodziny zastępcze i placówki opiekuńczo – wychowawcze na kontynuowanie nauki aktualnie otrzymują 30% podstawy (1647zł) tj. 494,10 zł i pomoc ta uzależniona jest od wysokości dochodu, który nie może przekraczać 200% kryterium dochodowego z ustawy o pomocy społecznej. Natomiast osoby usamodzielniane po 1 stycznia 2012 będą mogły tę pomoc otrzymać w wysokości 500 zł bez względu na sytuację dochodową. Ponadto dzieci usamodzielniane opuszczające inne placówki tj. np. specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze czy młodzieżowe ośrodki socjoterapii pomoc tę będą otrzymywali w dalszym ciągu na podstawie ustawy o pomocy społecznej, czyli uzależnioną od sytuacji dochodowej.

Ustawa przewiduje zatrudnienie 1 koordynatora na 15 rodzin. Daje także możliwość wyboru przez rodzinę zastępczą koordynatora, co może wprowadzić utrudnienie w pracy koordynatora. Co jeżeli żaden koordynator zatrudniony przez organizatora nie będzie „odpowiadał” rodzinie zastępczej?

Poza kwestiami finansowymi powstaje pytanie, czy znajdą się nowe osoby chętne do tworzenia rodzin zawodowych, czy rodzinnych domów dziecka gdyż na dzień dzisiejszy mimo licznych kampanii informacyjnych obserwuje się brak zainteresowania tą formą opieki. Jeżeli liczba dzieci w placówkach opiekuńczo – wychowawczych ma spadać, a nie będzie dostatecznej liczby rodzin zawodowych, to kto będzie zajmował się z małymi dziećmi?

Biorąc powyższe argumenty pod uwagę Konwent Powiatów Województwa Łódzkiego i Konwent Powiatów Województwa Lubelskiego wnosi o precyzyjne zapisy prawne dotyczące wskazanych zagadnień w/w ustawy.

Przewodniczący Konwentu Powiatów Województwa Lubelskiego
/-/ Paweł Pikula

Przewodniczący Konwnetu Powiatów Województwa Łódzkiego

/-/ Andrzej Szymanek"

"Stanowisko Konwentu Starostów Województwa Małopolskiego z dnia 28 października 2011 roku w sprawie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Z dniem 1 stycznia 2012 roku wchodzi w życie ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011 r. Nr 149, poz. 887), która rewolucjonizuje obecnie obowiązujący system opieki nad dzieckiem.

Proponowane przez ustawę rozwiązania ocenić należy jako, w zasadniczej części, ciekawe i pożyteczne mechanizmy wspierające dotychczasowe starania samorządów w tej dziedzinie. Nie można jednak nie zauważyć ewidentnych błędów ustawodawcy – braku przepisów definiujących, niespójności przepisów oraz uregulowaniu całego kompleksu zagadnień bez bezpośrednich unormowań czy wskazówek w tekście ustawy, co w konsekwencji prowadzi do dużej uznaniowości ich interpretacji.

Nie sposób zbagatelizować też sytuacji samych rodzin zastępczych: zamiast realnie wspierać wykonywanie obowiązków związanych z pieczą zastępczą – ustawa wprowadza rozbudowany katalog form współpracy, kontroli oraz oceny zarówno sytuacji dziecka jak i rodziny zastępczej. Ponadto nie znajduje uzasadnienia wprowadzenie uregulowania stanowiącego, iż koordynator rodzinnej pieczy zastępczej obejmuje opieką nie więcej niż 15 rodzin zastępczych podczas gdy, asystent rodziny pracujący z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych obejmuje swoją pracą nie więcej niż 20 rodzin. Przyjęcie takiego rozwiązania sugeruje, iż rodzina zastępcza jest rodziną kryzysową.

Co najmniej równie ważnym niedopatrzeniem ustawodawcy jest zignorowanie zasady konstytucyjnej (art. 167), zgodnie z którą decentralizacja władzy publicznej, rozbudowa samorządności społecznej, wzmacnianie autonomii samorządów, przekazywanie im kompetencji, których nie powinny wykonywać ogniwa administracji rządowej, wszystkie te procesy mają rację bytu i szansę powodzenia tylko wówczas, gdy działaniom tym towarzyszy tworzenie jednostkom samorządu terytorialnego możliwości uzyskiwania odpowiednich środków finansowych na realizację zadań. Tego rodzaju działania muszą przyjmować bądź to formę dotacji z budżetu państwa, bądź też wymagają określenia dochodów własnych.

Wdrożenie proponowanych rozwiązań będzie generowało w najbliższych latach potężne obciążenie finansowe dla powiatów związane zarówno z organizowaniem i utrzymywaniem nowych struktur, ale również wynikające z obligatoryjnego wzrostu kosztów utrzymania rodzin. Zwiększeniu ulega bowiem pomoc pieniężna na częściowe pokrycie kosztów utrzymania każdego dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej.

Ponadto Starosta:

- zatrudnia w rodzinach zawodowych i rodzinach zastępczych niezawodowych w których wychowuje się więcej niż 3 dzieci oraz rodzinnych domach dziecka (powyżej 4 wychowanków) osobę do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich,
- finansuje działalność rodzin pomocowych,

- dofinansowuje wypoczynek poza miejscem zamieszkania dzieci w wieku od 6 do 18 roku życia,
- przyznaje środki finansowe na utrzymanie i remont lokalu mieszkalnego w którym funkcjonuje rodzina zastępcza niezawodowa, zawodowa lub rodzinny dom dziecka.

Dodatkowo, ustawa w zasadniczy sposób reformuje kształt służb pomocowych w samorządzie powiatowym, wprowadzając nowe struktury takie jak: organizator pieczy zastępczej i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej. Samo wynagrodzenie jednego koordynatora to koszt ok. 40 tys. zł rocznie bez wyposażenia stanowiska pracy, materiałów biurowych, mediów. Dodatkowo osobom tym zapewnić należy pomieszczenia biurowe, których samorządy nie posiadają.

Brak zabezpieczenia środków finansowych na realizację tak zdefiniowanego zadania stawia pod znakiem zapytania możliwość wdrożenia w ogóle omawianych zapisów – wpisując się tym samym w niechlubną praktykę osłabiania samorządności w Polsce poprzez osłabianie finansowe jst. Jest to działanie tym bardziej niezrozumiałe, że obecnie obowiązujący system wydaje się być ekonomicznie i organizacyjnie racjonalny, natomiast wdrażanie droższych rozwiązań w czasach kryzysu rodzi pytanie o intencje wdrożenia takich rozwiązań właśnie w obecnym czasie.

W związku z taką diagnozą obecnej sytuacji Konwent Starostów Województwa Małopolskiego wnosi o podjęcie stanowczych działań mających na celu zmianę nierealnych i niecelowych zapisów ustawy i opóźnienie wejścia w życie ustawy w obecnym jej kształcie lub też wprowadzanie poszczególnych zapisów z odroczeniem w czasie - tak jak to ma miejsce w przypadku zatrudnienia koordynatorów. Wskazano jest również, aby niektóre z zadań o charakterze obligatoryjnym zamienić na fakultatywne. Pozwoliłoby na przyznawanie zapisanych w ustawie świadczeń rodzinom zastępczym, które faktycznie wymagają tego typu wsparcia i pomocy, a nie każdej rodzinie, która złoży wniosek.

Troska o dobro i prawidłowy rozwój dziecka leży na sercu wszystkim samorządom dlatego tak ważne jest aby ustawa która dotyczy wspierania rodziny zawierała zapisy ułatwiające funkcjonowanie rodzin zastępczych, a nie była jedynie zbiorem „suchych” zapisów, które ze względu na braki finansowe nie będą realizowane.

Przewodniczący Konwentu Starostów Województwa Małopolskiego
/-/ Jacek Pająk"